

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/219519,Ryszard-Sodel-Siekierka-na-kijek-Korekta-graniczna-z-1951-r.html>

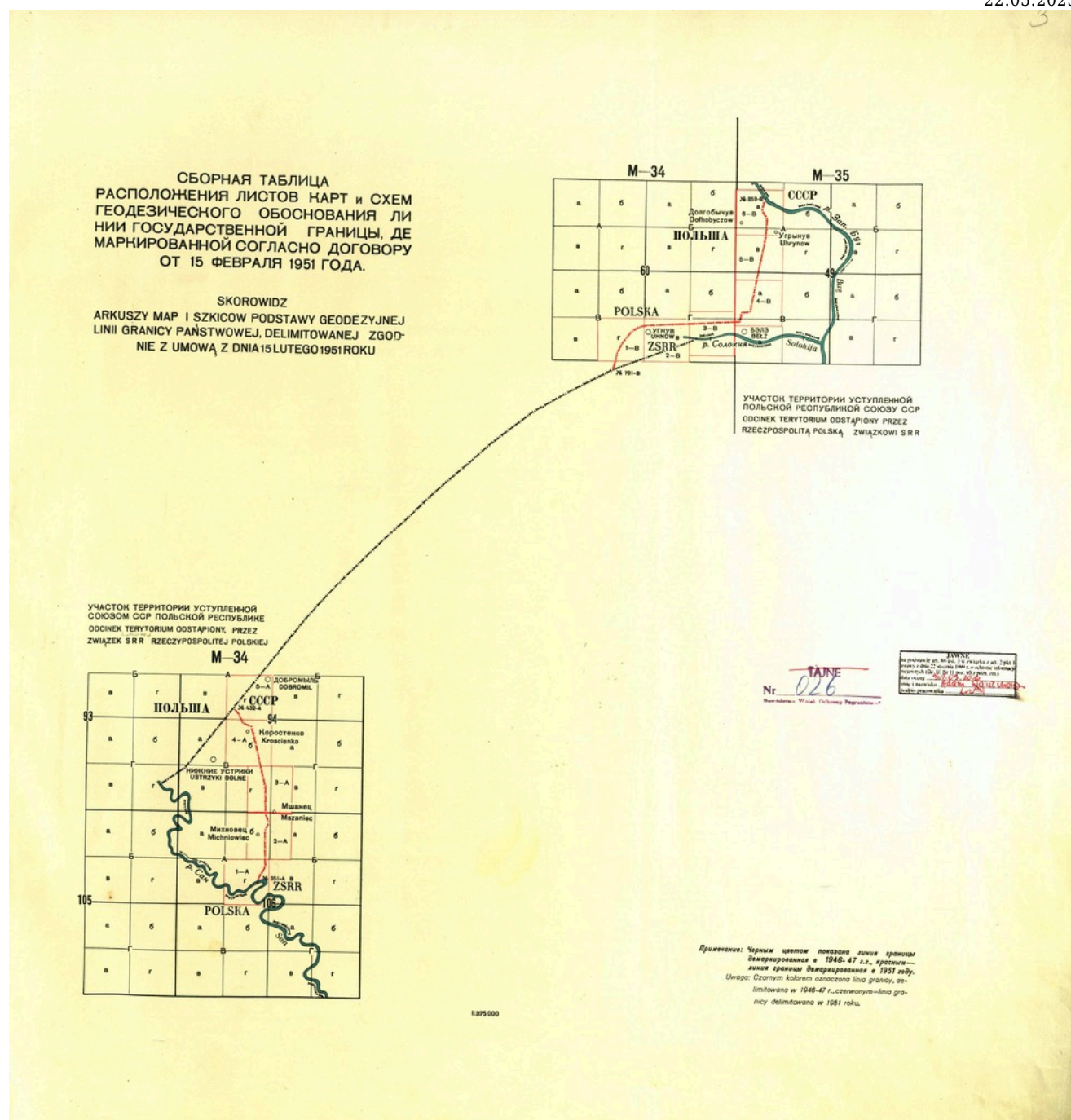
27.02.2026, 14:20

Ryszard Sodel: Siekierka na kijek. Korekta graniczna z 1951 r.

22 maja 1951 r. komunistyczne władze państwowe poinformowały społeczeństwo polskie o zmianie (korekcie) granicy między Polską a ZSRS.

[Granice](#)

22.05.2025

Fragment mapy przedstawiający zmiany w terytorium Polski po delimitacji granicy z ZSRS w 1951 r. Dokument pochodzi z „Albumu map i szkiców podstawy geodezyjnej granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, delimitowanej w 1951 roku”

Po zakończeniu II wojny światowej polscy geolodzy rozpoczęli badania na terenie województwa lubelskiego, w tzw. „zakolu Bugu”, „kolanie Bugu”, odkrywając tam bogate pokłady węgla

kamiennego. Badania prowadzone przez polskich geologów nie uszły uwadze ówczesnych władz sowieckich, które zainteresowane były przejęciem odkrytych zasobów w ramach własnych planów gospodarczych i politycznych, tym bardziej, że przez te tereny – atrakcyjne również pod względem rolniczym – przebiegała ważna strategicznie linia kolejowa łącząca Kowel oraz Włodzimierz Wołyński z Rawą Ruską i Lwowem.

Wymuszona wymiana

Praktycznie wymuszona na władzach polskich zgoda na przekazanie stronie sowieckiej „zakola Bugu” została zatwierdzona „umową pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o zamianie odcinków terytoriów państwowych”, podpisaną w Moskwie 15 lutego 1951 r. przez wiceprezesa Rady Ministrów Aleksandra Zawadzkiego i ministra spraw zagranicznych ZSRS Andrieja Wyszyńskiego.

Na jej podstawie Polska oddawała obszar o powierzchni 480 km², obejmujący cztery gminy: Krystynopol, Bełz, Chorobrow, Uhnów oraz fragmenty trzech innych: Wareż, Dołhobyczów, Tarnoszyn, otrzymując w zamian taki sam obszar w Bieszczadach, z częścią przedwojennego powiatu leskiego, miastem Ustrzyki Dolne i wsiami: Czarna, Lutowiska, Liskowate, Krościenko, Bandrów, Bystre, oraz terenami wokół nich, wraz z dorzeczem Sanu.

22 maja 1951 r. władze RP poinformowały oficjalnie społeczeństwo o korekcie granic między obu państwami, cztery dni później umowa została ratyfikowana przez sejm, zaś 14 czerwca 1951 r. weszła w życie. 26 listopada 1951 r. dokonano wymiany terenów.

Rabunek w biały dzień

Na terenach, które przypadły Polsce w ramach wymiany (korekty) granicy znajdowały się niemal całkowicie wyeksploatowane złoża ropy naftowej i gazu ziemnego. Ponadto były one ogromnie zdewastowane przez władze sowieckie, które dokonały spustoszenia, wycinając rabunkowo drzewostan, wybijając całą zwierzynę leśną, wywożąc inwentarz gospodarczy i mienie ruchome, niszcząc wiele budynków prywatnych i użyteczności publicznej.

[Czytaj artykuł Ryszarda Sodela *Siekierka na kijek. Korekta graniczna z 1951 r.* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

ZSRS

Artykuł